ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ո Ր Ո Շ Ո Ւ Մ

29 սեպտեմբերի 2020 թվականի N 1606 - Լ

ԵՐԵԽԱՅԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ 2021 ԹՎԱԿԱՆԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ ԵՎ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ՑԱՆԿԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Համաձայն «Երեխայի իրավունքների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 33-րդ և 34-րդ հոդվածների և «Նորմատիվ իրավական ակտերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 13-րդ հոդվածի 1-ին մասի՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը ո ր ո շ ու մ է.

1. Հաստատել՝

1) երեխայի իրավունքների պաշտպանության 2021 թվականի տարեկան ծրագիրը՝ համաձայն N 1 հավելվածի.

2) երեխայի իրավունքների պաշտպանության 2021 թվականի տարեկան ծրագրով նախատեսված միջոցառումների ցանկը՝ համաձայն N 2 հավելվածի:

2. Սահմանված կարգով՝ երեխայի իրավունքների պաշտպանության 2021 թվականի տարեկան ծրագիրը և միջոցառումների ցանկը Հայաստանի Հանրապետության 2021 թվականի պետական բյուջեի նախագծի կազմում ներկայացնել Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողով:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՎԱՐՉԱՊԵՏ — Ն. ՓԱՇԻՆՅԱՆ

Հավելված N 1
ՀՀ կառավարության 2020 թվականի
սեպտեմբերի 29-ի N 1606 - Լ որոշման

ՏԱՐԵԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ
ԵՐԵԽԱՅԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ
2021 ԹՎԱԿԱՆԻ

I. ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

1. «Երեխայի իրավունքների պաշտպանության 2021 թվականի տարեկան ծրագիրը» (այսուհետ՝ ծրագիր) մշակվել է «Երեխայի իրավունքների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 33-րդ և 34-րդ հոդվածների պահանջներին համապատասխան:
2. Ծրագիրը կազմելիս հաշվի են առնվել Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի 2020 թվականի հունվարի 9-ի N 5-Ա որոշմամբ հաստատված հավելվածի 48-րդ կետի 3-րդ ենթակետի «ա» պարբերությունը:
3. Ծրագիրը համահունչ է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2014 թվականի մարտի 27-ի N 442-Ն որոշմամբ հաստատված «ՀՀ 2014-2025 թվականների հեռանկարային զարգացման ծրագրի» դրույթներին, համապատասխանում է երեխայի իրավունքների պաշտպանության ոլորտում ստանձնած միջազգային պարտավորություններին և ուղղված է երեխաների, ինչպես նաև կյանքի դժվարին իրավիճակում հայտնված երեխաների սոցիալական պաշտպանության հիմնախնդիրների լուծմանը:

II. ԾՐԱԳՐԻ ՆՊԱՏԱԿԸ ԵՎ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Ծրագրի նպատակն է՝
4. երեխաների իրավունքների և շահերի պաշտպանությունը, սոցիալական պաշտպանության իրավունքի ապահովումը, կյանքի դժվարին իրավիճակում հայտնված երեխային և նրա ընտանիքին կարիքահենք ծառայությունների տրամադրումը, հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում երեխաների համար հավասար իրավունքների և հավասար հնարավորությունների ապահովումը՝ անկախ իրենց և/կամ ծնողների կամ այլ օրինական ներկայացուցիչների (որդեգրողների, խնամատարների, խնամակալների կամ հոգաբարձուների) ազգությունից, ռասայից, սեռից, լեզվից, դավանանքից, սոցիալական ծագումից, գույքային կամ այլ դրությունից, կրթությունից, բնակության վայրից, երեխայի ծննդյան հանգամանքից, առողջական վիճակից կամ այլ հանգամանքներից:
Ծրագրի խնդիրներն են՝
5. առանց ծնողական խնամքի մնացած երեխաների խնամքի, դաստիարակության, ուսման, ֆիզիկական և մտավոր զարգացման համար նպաստավոր պայմանների ստեղծումը, սոցիալ-հոգեբանական վերականգնման աշխատանքների իրականացումը.
6. բնակչության սոցիալական պաշտպանության շուրջօրյա հաստատություններում խնամք ստացող երեխաների ընտանիք վերադարձի ապահովումը.
7. բնակչության սոցիալական պաշտպանության ընդհանուր տիպի հաստատությունների շրջանավարտների սոցիալական պաշտպանությունը, նրանց հետագա ինքնուրույն կյանքի կազմակերպման և ներառման գործընթացի նպատակով բնակելի տարածությունով ապահովելը՝ բնակարանների վարձակալությունը.
8. կյանքի դժվարին իրավիճակում հայտնված երեխաների, նրանց ընտանիքների հիմնախնդիրների վերհանումը, գնահատված կարիքների հիման վրա սոցիալական,

հոգեբանական, մանկավարժական, առողջապահական, մասնագիտական կողմնորոշման, իրավական աջակցության տրամադրումը.
9. շուրջօրյա խնամքի հաստատություն երեխայի մուտքի կանխարգելումը՝ այլընտրանքային ծառայությունների ցանցի, այդ թվում՝ խնամատար ընտանիքի ինստիտուտի զարգացման միջոցով:

III. ՆԵՐԿԱ ԻՐԱՎԻՃԱԿԸ

10. Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության ենթակայության երեխաների շուրջօրյա խնամք իրականացնող բնակչության սոցիալական պաշտպանության ընդհանուր տիպի և հատուկ (մասնագիտացված) 5 հաստատությունում (մանկատուն) իրականացվում է առանց ծնողական խնամքի մնացած շուրջ 570 երեխայի շուրջօրյա խնամքի, դաստիարակության ապահովումը, նրանց իրավունքների և օրինական շահերի պաշտպանությունը: Մանկատներից երեքը հատուկ է՝ մասնագիտացված, որտեղ խնամվում է ծանր հաշմանդամություն ունեցող՝ կենտրոնական նյարդային համակարգի օրգանական և ֆունկցիոնալ ախտահարումներով, բնածին և ձեռքբերովի մտավոր և ֆիզիկական խնդիրներով շուրջ 450 երեխա:
11. Կյանքի դժվարին իրավիճակում հայտնված երեխաներին ցերեկային խնամքի ծառայություն տրամադրող 6 պետական հաստատությունների կողմից ծառայություն է մատուցվում 2-18 տարեկան շուրջ 600 երեխայի: Կենտրոնները ծառայություն են տրամադրում ոչ միայն երեխաներին, այլ նաև ընտանիքներին՝ ապահովելով սոցիալ-հոգեբանական օգնության, իրավական խորհրդատվության, ուսումնադաստիարակչական ծառայությունների, մասնագիտական կողմնորոշման, արվեստի միջոցով թերապիայի, օկուպացիոն թերապիայի (վերականգնողական վարժանքներով թերապիա) տրամադրումը, առաջնային բժշկական օգնության և սպասարկման տրամադրման, ժամանցի, ինչպես նաև սոցիալական ներառմանն ուղղված՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված այլ միջոցառումների կազմակերպումը: Նշված բոլոր ծառայությունների նպատակն է երեխային և նրա ընտանիքին աջակցելը՝ ապահովելով երեխայի՝ ընտանիքում ապրելու իրավունքը: Քովիդ-19-ի պայմաններում, երբ նշված հաստատությունները ծառայությունները տրամադրել են հեռավար եղանակով՝ բոլոր շահառու երեխաների ընտանիքներին երկշաբաթյա կտրվածքով տրամադրվել է սննդի զամբյուղ:
12. 2020 թվականից նախարարությունն ընդլայնել է ցերեկային ծառայությունների ծածկույթը՝ հանրապետության 20 խոշոր բնակավայրերում ծառայություններ պատվիրակելով հասարակական կազմակերպություններին: 2020 թվականի սեպտեմբեր ամսվա դրությամբ պատվիրակված հասարակական կազմակերպությունների կողմից նշված ծառայությունը միջինը տրամադրվել է 3566 երեխայի: Պայմանավորված ՔՈՎԻԴ-19 համավարակով՝ ծառայությունները արտակարգ դրության ժամանակահատվածում տրամադրվել են հեռավար եղանակով: Ծառայությունն ունի նաև շարժական բաղադրիչ՝ ուղղված սպասարկելու այն համայնքների երեխաներին, որտեղ ծառայությունը տեղակայված չէ, սակայն աջակցության կարիք կա:
13. «Երևանի «Զատիկ» երեխաների աջակցության կենտրոն» ՊՈԱԿ-ը ցերեկային խնամքի բաղադրիչից զատ ունի նաև շուրջօրյա բաղադրիչ, որի շնորհիվ կյանքի դժվարին իրավիճակում հայտնված 2-18 տարեկան 25 երեխայի տրամադրվում է մինչև 6 ամիս ժամկետով շուրջօրյա խնամք, կարիքահենք ծառայություն՝ նպատակ հետապնդելով խնդիրների վերացման արդյունքում՝ կանխել երեխայի և ընտանիքի երկարաժամկետ բաժանումը:
14. Երեխաների շուրջօրյա խնամք և պաշտպանություն իրականացնող պետական հաստատություններում խնամվող դպրոցում սովորող երեխաներին գրպանի ծախսերի համար, որպես դրամական աջակցություն, պետական բյուջեով նախատեսված միջոցների

շրջանակներում ամեն ամիս տրամադրվում է մանր ծախսերի համար նախատեսված գումար (գրպանի գումար):
15. Մանկատների տվյալ տարվա շրջանավարտներին տրամադրվում է միանվագ դրամական օգնություն:
16. 2020 թվականի ապրիլի 2-ին ընդունվել է «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2004 թվականի օգոստոսի 5-ի N 1324-Ն որոշման մեջ լրացումներ կատարելու մասին» ՀՀ կառավարության N 438-Ն որոշումը, որի հատկանշական արդյունքն այն է, որ ցերեկային խնամքի ծառայություններ տրամադրող կենտրոններ հաճախող հաշմանդամություն ունեցող և կենտրոնից առնվազն 500 մետր հեռավորությամբ բնակվող՝ տրանսպորտից օգտվող երեխաների համար կենտրոններն ապահովելու են տրանսպորտի ծախսերի դրամական փոխհատուցում:
17 ՀՀ կառավարության 2020 թվականի ապրիլի 2-ի N 432-Լ որոշմամբ հաստատվել է երեխայի՝ ընտանիքում ապրելու իրավունքի իրացմանն ու ներդաշնակ զարգացմանն ուղղված 2020-2023 թվականների համալիր ծրագիրը և ծրագրի իրականացման միջոցառումների ժամանակացույցը:
18. ՀՀ կառավարության 2020 թվականի ապրիլի 2-ի N 437-Ն որոշմամբ փոփոխություններ և լրացումներ են կատարվել Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2005 թվականի մարտի 24-ի N 381-Ն որոշման մեջ, որի նպատակն է ապահովել երեխայի իրավունքների ու շահերի պաշտպանությունը, հստակ սահմանել հաստատությունների տիպերը:
19. ՀՀ կառավարության 2020 թվականի ապրիլի 2-ի «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2016 թվականի մայիսի 26-ի N 551-Ն որոշման մեջ փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» N 470-Ն որոշման համաձայն՝ ցերեկային աջակցության կենտրոնների ցանցն ընդլայնվում է՝ ընդգրկելով ողջ հանրապետության տարածքը, ինչպես նաև գործելով համընդհանուր չափորոշիչով: Կյանքի դժվարին իրավիճակում հայտնված և հաշմանդամություն ունեցող 16-23 տարեկան անձանց համար նախատեսվում է ստեղծել լրացուցիչ ծառայություն՝ անկախ ապրելակերպ ուղեկցող կյանքի ծառայությունը՝ ինքնուրույն կյանքով ապրելուն ուղղված և մասնագիտական հմտություններ ձեռքբերելու նպատակով:
20. ՀՀ կառավարության 2019 թվականի հոկտեմբերի 31-ի N 1507-Ն որոշման համաձայն՝ 2020 թվականի հունվարի 1-ից լուծարվել է «Վանաձորի մանկատուն» ՊՈԱԿ-ը: Ոլորտում իրականացվող բարեփոխումների (մասնավորապես՝ վերոնշյալ որոշմամբ 3 հաստատությունների լուծարման) արդյունքում շուրջօրյա հաստատություններից ընտանիք է վերադարձել շուրջ 400 երեխա:
ՀՀ կառավարության վերոնշյալ որոշմամբ հունիս ամսվա դրությամբ լուծարման ենթակա էր նաև «Գյումրու Ֆրիտյոֆ Նանսենի անվան երեխաների խնամքի և պաշտպանության N 2 գիշերօթիկ հաստատություն» ՊՈԱԿ-ը, սակայն պայմանավորված խնամք ստացող երեխաների խնամքի ընդհատման ռիսկի կանխարգելումով և ծառայությունների շարունակականության ապահովման անհրաժեշտությամբ, ինչպես նաև հիմք ընդունելով այն հանգամանքը, որ ստեղծման ենթակա ընտանիքի աջակցության կենտրոնի տեղակայումը ենթադրվում է հիմնել մեկ շենքում՝ նպատակահարմարություն է առաջացել լուծարման գործընթացի փոխարեն իրականացնել «Գյումրու քաղաքի երեխաների սոցիալական հոգածության կենտրոն» ՊՈԱԿ-ին միաձուլման միջոցով նոր հաստատության ստեղծում: Ներկայում ընթանում են օրենսդրական հիմքերի ապահովմանն ուղղված աշխատանքները:
21. Ձեռնարկվել են անհրաժեշտ միջոցներ՝ Հայաստանի Հանրապետության ընտանեկան օրենսգրքում և «Երեխայի իրավունքների մասին» ՀՀ օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու նպատակով: Աշխատանքներն իրականացվում են ՄԱԿ-ի Մանկական հիմնադրամի հայաստանյան գրասենյակի անմիջական աջակցությամբ՝ նպատակ

հետապնդելով համակողմանի աշխատանքի արդյունքում ապահովել համապատասխանեցումը Հայաստանի Հանրապետության կողմից ստանձնած մի շարք միջազգային պարտավորություններին, մասնավորապես՝ «Երեխայի իրավունքների մասին», «Հաշմանդամություն ունեցող անձանց իրավունքների մասին» ՄԱԿ-ի կոնվենցիաներին:
22. 2020 թվականի հունվարից պետության կողմից պատվիրակման միջոցով՝ 10 մարզերում և Երևան քաղաքում ոլորտային հասարակական կազմակերպությունների կողմից իրականացվում է «ՀՀ երեխաների շուրջօրյա խնամք և պաշտպանություն իրականացնող հաստատություններում խնամվող և հաստատությունում հայտնվելու ռիսկի խմբում գտնվող երեխաների ընտանիք վերադարձնելու և մուտքը հաստատություններ կանխարգելելու ծառայություններ»՝ ներառյալ «Կենսաբանական ընտանիք տեղափոխված և հաստատություն մուտքը կանխարգելված երեխաների ընտանիքների բնահրային օգնության փաթեթի տրամադրում» ծրագիրը, որի շրջանակներում շահառու երեխաները և նրանց ընտանիքները ստանում են ծրագրի նպատակներից բխող ծառայություններ (մասնագիտական աջակցություն, սոցիալական աջակցություն՝ սննդի զամբյուղ և էլեկտրաէներգիայի փոխհատուցում, բնահրային փաթեթ): 2020 թվականի սեպտեմբեր ամսվա դրությամբ շուրջ 610 երեխա ընդգրկված են ծրագրում:
23. Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Միջազգային զարգացման գործակալության (ԱՄՆ ՄԶԳ) կողմից ֆինանսավորված Measure Evaluation ծրագրի հետ համագործակցության արդյունքում վերապատրաստվել են խնամակալության և հոգաբարձության մարմնի անդամներ, բոլոր մարզպետարանների և Երևանի քաղաքապետարանի ընտանիքի, կանանց, երեխաների իրավունքների պաշտպանության բաժնի մասնագետները, երեխաների շուրջօրյա և ցերեկային խնամք իրականացնող հաստատությունների մասնագետները: Վերապատրաստումներն իրականացվել են՝ մոնիթորինգ և գնահատում և կյանքի դժվարին իրավիճակում հայտնված երեխաների հաշվառման «Մանուկ» տեղեկատվական համակարգում տեղեկության հավաքագրում և վերլուծություն ուղղություններով:
24. ԱՄՆ ՄԶԳ-ի կողմից ֆինանսավորված Measure Evaluation ծրագրի հետ համագործակցության արդյունքում իրականացվել է կյանքի դժվարին իրավիճակում հայտնված երեխաների հաշվառման «Մանուկ» տեղեկատվական համակարգի արդիականացում: Մշակվել են համակարգի միջոցով ոլորտի մշտադիտարկման նոր ցուցանիշներ: Համակարգում ներդրվել են տեղեկության հավաքագրման և վերլուծության մի շարք նոր եղանակներ, որոնք մի շարք հնարավորությունների հետ մեկտեղ թույլ կտան ապահովել տրամադրվող ծառայությունների առավել հասցեականությունը: Ներկայում ընթանում են տեխնիկական լուծումների ապահովմանն ուղղված աշխատանքները, որոնց արդյունքում համակարգում կձևավորվի ներդրված մշտադիտարկման ցուցանիշներին համապատասխան տեղեկություն:
25. ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության Մասնագիտական կողմնորոշման և կարիերիայի ուղղորդման կենտրոնի կողմից վերապատրաստվել են երեխաների շուրջօրյա խնամք և պաշտպանություն իրականացնող հաստատությունների 17 մասնագետներ՝ նոր գործիքակազմի ներդրման միջոցով մասնագիտական կողմնորոշման ուղղությամբ մասնագիտացված աշխատանքների իրականացման նպատակով:
26. ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության «Աշխատանքի և սոցիալական հետազոտությունների ազգային ինստիտուտ» ՊՈԱԿ-ի կողմից 2020 թվականին վերապատրաստվել են խնամատար ծնող դառնալ ցանկացող ևս 11 քաղաքացի: Ներկայում խնամատար ընտանիքում խնամք և դաստիարակություն է ստանում 74 երեխա:
Հայ Օգնության Ֆոնդի (ՀՕՖ) երեխաների աջակցության կենտրոնի հետ կնքվել է հուշագիր՝ խնամատարության ինստիտուտի զարգացման նպատակով: Ձեռնարկվել են այլընտրանքային խնամքի նշված եղանակի բարեփոխմանն ուղղված մեծածավալ աշխատանքներ:

27. Ձեռնարկվել են միջոցներ՝ կյանքի դժվարին իրավիճակում հայտնված երեխաների կարիքների համապարփակ գնահատման (մշակվել է գնահատման թերթիկի ձևաչափի նախագծային տարբերակ), կյանքի դժվարին իրավիճակում հայտնված (ԿԴԻՀ) երեխաների ընտանիքներին խորհրդատվության տրամադրման (այդ նպատակով վերապատրաստվել են ցերեկային խնամքի հաստատությունների մասնագետները) նպատակով:
28. ՀՀ վարչապետի 2020 թվականի հունիսի 25-ի N 742-Ա որոշմամբ հաստատվել է «Պետական նպաստների մասին» օրենքում լրացումներ կատարելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի կիրարկումն ապահովող միջոցառումը, որի համաձայն իրականացվում են «Խնամակալ նշանակված անձին խնամակալության նպաստի համակարգում հաշվառելու չափորոշիչները հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշման նախագծի կազմմանն ուղղված աշխատանքները:
29. Կյանքի դժվարին իրավիճակում հայտնված երեխաներին ժամանակավոր խնամքի տրամադրման այլընտրանքային ծառայությունների համակարգի զարգացման նպատակով՝ ՀՀ կառավարության 2020 թվականի ապրիլի 2-ի «Երեխայի՝ ընտանիքում ապրելու իրավունքի իրացմանն ու ներդաշնակ զարգացմանն ուղղված 2020-2023 թվականների համալիր ծրագիրը և ծրագրի իրականացման միջոցառումների ժամանակացույցը հաստատելու մասին» N 432-Լ որոշմամբ հաստատված N 2 հավելվածի 7-րդ կետի համաձայն՝ Գյումրի և Կապան քաղաքներում երեխայի և ընտանիքի աջակցության կենտրոնների ստեղծման՝ ՀՀ կառավարության որոշումների նախագծերը ուղարկվել են համապատասխան գերատեսչություններ: Միաժամանակ Երևանում աջակցության կենտրոնի ստեղծմանը (վերակազմակերպմանը) ուղղված աշխատանքներն ընթացքի մեջ են:
30. ՀՀ վարչապետի 2020 թվականի հունիսի 23-ի N 737-Ա որոշման համաձայն՝ հաստատվել է Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի հանդիսացող երեխաների որդեգրման համակարգի բարեփոխման, ինչպես նաև փաստահավաք գործունեության իրականացման համար անհրաժեշտ իրավական հիմքերի ապահովման նպատակով ստեղծված աշխատանքային խմբի գործունեության և գործառույթների իրականացման կարգը, ինչպես նաև փոփոխություններ են իրականացվել աշխատանքային խմբի կազմում:
31. ՀՀ կառավարության 2020 օգոստոսի 14-ի «Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի 2012 թվականի դեկտեմբերի 28-ի N 1295-Ն որոշման մեջ փոփոխություններ և լրացում կատարելու մասին» N 925-Ն որոշմամբ փոփոխություններ են իրականացվել Երեխաների իրավունքների պաշտպանության ազգային հանձնաժողովի անհատական կազմում:
Քովիդ-19-ի պայմաններում՝ Երեխաների իրավունքների պաշտպանության ազգային հանձնաժողովի ուշադրության տիրույթում է գտնվում երեխաներին մատուցվող ծառայությունների անխափան ընթացքի ապահովումը, ուղղորդման մեխանիզմների հստակեցումը, Քովիդ-19 վարակակիր ծնողների երեխաների խնամքի պատշաճ իրականացումը:

IV. ԵՐԵԽԱՆԵՐԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՈԼՈՐՏՈՒՄ 2021 ԹՎԱԿԱՆԻՆ ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԸ

2021 թվականի ընթացքում իրականացվելու են երեխաների իրավունքների պաշտպանության, նրանց կյանքի որակի բարելավմանն ուղղված միջոցառումներ: Երեխաների իրավունքների պաշտպանության ոլորտում 2021 թվականի տարեկան ծրագրով նախատեսվող միջոցառումները բխում են երեխաների իրավունքների և շահերի պաշտպանությունից՝ նրանց խնամքի, բուժման և դաստիարակության համար նպաստավոր պայմանների ստեղծման, ֆիզիկական և մտավոր բնականոն զարգացման, հոգեբանական վերականգնման և արդյունավետ սոցիալականացման նպատակով. մասնավորապես՝

32. Երեխաների շուրջօրյա խնամքի ծառայությունների շրջանակում բնակչության սոցիալական պաշտպանության ընդհանուր տիպի և հատուկ (մասնագիտացված) հաստատություններում շարունակվելու է իրականացվել առանց ծնողական խնամքի մնացած երեխաների շուրջօրյա խնամքի, դաստիարակության ապահովումը, նրանց իրավունքների և օրինական շահերի պաշտպանությունը:
33. Իրականացվելու են ՀՀ երեխաների շուրջօրյա խնամք և պաշտպանություն իրականացնող հաստատություններում խնամվող և հաստատությունում հայտնվելու ռիսկի խմբում գտնվող երեխաների ընտանիք վերադարձնելու և մուտքը հաստատություններ կանխարգելելու ծառայություններ:
34. Երեխաների խնամքի այլընտրանքային ծառայությունների զարգացման, երեխաների հետագա խնամքն ընտանեկանին մոտ պայմաններում կազմակերպելու նպատակով կստեղծվեն կյանքի դժվարին իրավիճակում հայտնված երեխաներին այլընտրանքային խնամք տրամադրող ծառայություններ:
35. Երեխայի և ընտանիքի աջակցության կենտրոններում ճգնաժամային բաղադրիչով 2021 թվականին նախատեսվում է ծառայություն տրամադրել 125 երեխայի՝ 154 հաստիքային միավորով:
36. Երեխաների և ընտանիքների աջակցության տրամադրման ծառայությունների շրջանակում շարունակվելու են իրականացվել կազմակերպությունում ցերեկային ժամերին կյանքի դժվարին իրավիճակում հայտնված 2-18 տարեկան երեխաների խնամքի տրամադրումը, միաժամանակ հաշվի առնելով երեխաների՝ ընտանիքում ապրելու և դաստիարակվելու իրավունքի իրականացմանն ուղղված ծառայությունների ընդլայնման անհրաժեշտությունը՝ միջոցներ կձեռնարկվեն՝ վերոնշյալ ծառայությունների տրամադրումը կազմակերպությունից դուրս տրամադրելու նպատակով:
37. Ոլորտի մասնագիտացված կազմակերպությունների պատվիրակման միջոցով՝ երեխաների խնամքի ցերեկային ծառայություններ կտրամադրվեն 2-18 տարեկան կյանքի դժվարին իրավիճակում հայտնված շուրջ 4000 շահառուների:
38. Բնակչության սոցիալական պաշտպանության շուրջօրյա խնամքի հաստատություններում խնամվող, դպրոցում սովորող երեխաներին ամեն ամիս կշարունակվի տրամադրվել մանր ծախսերի համար նախատեսված գումար (գրպանի գումար):

2020 թվականին՝ 2,664.0 հազ. դրամ՝ միայն 2 խնամքի հաստատությունում խնամվող, դպրոց գնացող և գումարը տնօրինելու հմտություններ ունեցող 86 երեխայի համար նախատեսվել է դրամական աջակցության տրամադրում: 2021 թվականից նախատեսվում է հաշվի առնել երեխաների շուրջօրյա խնամքի բոլոր հաստատություններում խնամվողների կարիքները, բացառել խտրական վերաբերմունքը և գումարը տրամադրել դպրոցահասակ բոլոր երեխաներին, որոնք կարող են այն տնօրինել, ավելին՝ հաշվի առնելով երեխաների 6 տարեկանից հանրակրթությունում ընդգրկվելու փաստը՝ նախատեսվում է իրականացնել անհրաժեշտ փոփոխություններ՝ գումարի տրամադրման տարիքային շեմը մինչև 6 տարեկան իջեցնելու համար:
39. Կենսաբանական ընտանիք տեղափոխված և հաստատություն մուտքը կանխարգելված երեխաների ընտանիքների բնաիրային օգնության փաթեթի տրամադրման միջոցառման շրջանակում կշարունակվի տրամադրել աջակցություն՝ սննդի զամբյուղ, հագուստ, կոշիկ, գրենական պիտույքներ և դասագրքեր, էներգետիկ ծառայությունների փոխհատուցում:
40. Կշարունակվի երեխաների շուրջօրյա խնամքի և պաշտպանության հաստատությունների շրջանավարտներին միանվագ դրամական օգնության տրամադրումը:

Հաշվի առնելով պետության որդեգրած քաղաքականությունը, այն է՝ առանց ծնողական խնամքի մնացած երեխաների խնամքը ընտանիքատիպ մոդելով կազմակերպելը՝ անհրաժեշտ է ընդլայնել ծառայությունը ստացող շահառուների շրջանակը՝ ընդգրկելով առանց ծնողական խնամքի մնացած երեխաներին և (կամ) առանց ծնողական խնամքի

մնացած երեխաների թվին պատկանող անձանց, որոնք խնամք են ստանում նաև խնամատար ընտանիքում և 18 տարին լրանալու կապակցությամբ խնամատար ընտանիքում այլևս խնամքը շարունակել չեն կարող: Միաժամանակ նախատեսվում է աջակցությունը տրամադրել ոչ թե միանվագ, այլ 12 ամսվա կտրվածքով: Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ իրավական ակտում նախատեսվում է իրականացնել անհրաժեշտ փոփոխություններ:

41. Խնամատար ընտանիքում երեխայի խնամքի և դաստիարակության աջակցության տրամադրման, երեխայի՝ ընտանիքում ապրելու իրավունքի իրացումը ապահովելու նպատակով ոլորտի քաղաքականությունն ուղղված է առանց ծնողական խնամքի մնացած երեխաների ընտանեկան տիպի այլընտրանքային խնամքի մոդելի զարգացմանը և հաստատություններում խնամվող երեխաների թվի կրճատմամբ՝ ընտանիքում խնամք ստացող երեխաների թվի ավելացմանը:

42. 18-23 տարեկանների խնամքը կազմակերպելու՝ բնակարաններ վարձակալելու, համապատասխան մասնագետների հսկողությամբ նրանց խնամքն ու դաստիարակությունը ապահովելու, ինչպես նաև ուսման և աշխատանքի հարցերում աջակցելու նպատակով՝ իրականացվելու է բնակչության սոցիալական պաշտպանության հաստատությունների շրջանավարտների սոցիալական բնակարանային ֆոնդի հերթացուցակում հաշվառված ընտանիքների համար բնակարանների վարձակալության միջոցառումը:

43. Երեխաների իրավունքների պաշտպանության համակարգի ծառայությունների որակի բարձրացման նպատակով՝ կիրականացվեն տարբեր կառույցների կադրերի մասնագիտական վերապատրաստումներ:

44. Կյանքի դժվարին իրավիճակում հայտնված երեխաների վաղ հայտնաբերման, դեպքերի համակողմանի ուսումնասիրման և երեխաների հետագա խնամքի հարցի որոշման արդյունավետության բարձրացման նպատակով՝ կիրականացվեն խնամակալության և հոգաբարձության հանձնաժողովների անդամների, համայնքներում երեխաներին սոցիալական ծառայություններ տրամադրող մասնագետների, այդ թվում՝ դեպք վարողների կարողությունների հզորացում:

45. Կիրականացվի կյանքի դժվարին իրավիճակում հայտնված երեխաների տեղեկատվական համակարգի արդիականացում, երեխաների խնամքի և պաշտպանության համակարգի մոնիթորինգային մեխանիզմների բարելավում:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ
ՂԵԿԱՎԱՐ — Է. ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ

Հավելված N 2
ՀՀ կառավարության 2020 թվականի
սեպտեմբերի 29-ի N 1606 - Լ որոշման

Ց Ա Ն Կ

ԵՐԵԽԱՅԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ 2021 ԹՎԱԿԱՆԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ԾՐԱԳՐՈՎ ՆԱԽԱՏԵՍՎԱԾ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ

Հ/Հ	Միջոցառման անվանումը	Պատասխանատու կատարողը	Ակնկալվող արդյունքները	Կատարման ժամկետը	Վերստուգելի չափանիշ	Ֆինանսավորման աղբյուրը
ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն						
1.	Երեխաների շուրջօրյա խնամքի ծառայություններ	Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	Ապահովված է առանց ծնողական խնամքի մնացած երեխաների իրավունքների և շահերի պաշտպանությունը	2021 թ. ընթացքում	Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության համակարգի 5 մանկատանը կխնամվի 500 երեխա	Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե
2.	ՀՀ երեխաների շուրջօրյա խնամք և պաշտպանություն իրականացնող հաստատություններում խնամվող և հաստատությունում հայտնվելու ռիսկի խմբում գտնվող երեխաների ընտանիք	Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն Հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)	Ապահովված է կյանքի դժվարին իրավիճակում հայնված Երեխայի խնամքն ու դաստիարակությունը կենսաբանական ընտանիքում	2021 թ. ընթացքում	Ծրագրի շրջանակում ընտանիք կվերադառնա 20 երեխա, կկանխարգելվի 500 երեխայի մուտքը հաստատություններ	Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե Հայաստանի Հանրապետության օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

	վերադարձնելու և մուտքը հաստատություններ կանխարգելելու ծառայություններ					
3.	Երեխաների շուրջօրյա խնամքի բնակչության սոցիալական պաշտպանության հաստատությունների 18-23 տարեկան շրջանավարտների համար բնակարանների վարձակալություն	Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	Ապահովված է շրջանավարտների իրավունքների և շահերի պաշտպանությունը	2021 թ. ընթացքում	Ծրագրի շրջանակներում աջակցություն կտրամադրվի 4 շահառուի	Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե
4.	Երեխաների խնամքի ցերեկային ծառայությունների տրամադրում	Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն Հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)	Ապահովված է կյանքի դժվարին իրավիճակում հայտնված երեխաների խնամքը կենսաբանական ընտանիքներում	2021 թ. ընթացքում	Կյանքի դժվարին իրավիճակում հայտնված և հաշմանդամություն ունեցող 3277 երեխայի կտրամադրվեն ցերեկային խնամքի ծառայություններ և նրանց ընտանիքներին՝ սոցիալ-հոգեբանական ծառայություններ	Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե
5.	Կյանքի դժվարին իրավիճակում հայտնված երեխաներին ժամանակավոր խնամքի տրամադրման ծառայություններ՝	Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	Ապահովված է կյանքի դժվարին իրավիճակում հայտնված երեխաների իրավունքների և շահերի պաշտպանությունը	2021 թ. ընթացքում	Կյանքի դժվարին իրավիճակում հայտնված 2-18 տարեկան 125 երեխայի կտրամադրվի մինչև	Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե

	ճգնաժամային կենտրոնների կողմից տրամադրվող ծառայությունների միջոցով				6 ամիս ժամկետով շուրջօրյա խնամք	
6.	Երեխաների և ընտանիքների աջակցության տրամադրման ծառայություններ	Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	Ապահովված է կյանքի դժվարին իրավիճակում հայնված երեխայի և նրա ընտանիքի սոցիալ-հոգեբանական վերականգնումը, երեխայի ներառումը հասարակություն	2021 թ. ընթացքում	Երեխայի և ընտանիքի աջակցության 6 կենտրոնում կյանքի դժվարին իրավիճակում հայտնված 600 երեխայի և նրանց ընտանիքներին կտրամադրվեն սոցիա-լհոգեբանական ծառայություններ	Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե
7.	Երեխաների շուրջօրյա խնամքի բնակչության սոցիալական պաշտպանության հաստատություններում խնամվող դպրոցական տարիքի երեխաներին դրամական աջակցության տրամադրում	Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	Ապահովված է առանց ծնողական խնամքի մնացած երեխայի կյանքի հմտությունների ձեռքբերումը և ներառումը հասարակությանը	2021 թ. ընթացքում	Մանկատներում խնամվող դպրոցահասակ՝ 7-12 և 13-18 տարեկան 86 երեխայի կտրամադրվի մանր ծախսերի համար նախատեսված գումար (գրպանի ծախս՝ համապատասխանա-բար 2000 և 3000 դրամ)	Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե
8.	Կենսաբանական ընտանիքներ տեղափոխված երեխաների	Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	Ապահովված է կյանքի դժվարին իրավիճակում հայնված Երեխայի խնամքն ու դաստիարակությունը	2021 թ. ընթացքում	500 երեխայի կենսաբանական ընտանիքների կտրամադրվի	Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե

	ընտանիքներին բնահրային օգնության փաթեթի տրամադրում	Հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)	կենսաբանական ընտանիքում		բնահրային օգնության փաթեթ	Հայաստանի Հանրապետության օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ
9.	Երեխաների շուրջօրյա խնամքի հաստատությունների շրջանավարտներին միանվագ դրամական օգնության տրամադրում	Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	Ապահովված է առանց ծնողական խնամքի մնացած երեխայի ներառումը հասարակությանը	2021 թ. ընթացքում	Մանկատների 4 շրջանավարտի տրամադրվի միանվագ դրամական օգնություն	Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե
10.	Խնամատար ընտանիքում երեխայի խնամքի և դաստիարակության աջակցության տրամադրում	Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	Ապահովված է կյանքի դժվարին իրավիճակում հայնված երեխայի խնամքն ու դաստիարակությունը ընտանիքում	2021 թ. ընթացքում	Խնամատար ընտանիքներում խնամք կտրամադրվի առանց ծնողական խնամքի մնացած 94 երեխայի	Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե
11.	Երեխաների իրավունքների պաշտպանության համակարգի տարբեր կառույցների կադրերի մասնագիտական պատրաստման և վերապատրաստման իրականացում	Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն, Միջազգային և տեղական հասարակական կազմակերպություններ /համաձայնությամբ/	Իրականացվելու է երեխաների խնամքի այլընտրանքային ծառայությունների համակարգի տարբեր կառույցների կադրերի մասնագիտական ուսուցում և վերապատրաստում	2021 թ. ընթացքում	Վերապատրաստված մասնագետների տոկոսը՝ 80%	Ֆինանսավորում չի պահանջում
12.	Խնամակալության և հոգաբարձության հանձնաժողովների անդամների,	Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն,	Խնամակալության և հոգաբարձության հանձնաժողովների վերապատրաստված	2021 թ. ընթացքում	Խնամակալության և հոգաբարձության հանձնաժողովների անդամների և	Հայաստանի Հանրապետության օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

	համայնքներում երեխաներին սոցիալական ծառայություններ տրամադրող մասնագետների, այդ թվում՝ դեպք վարողների ուսուցումների իրականացում	Տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքներինա խարարություն	անդամներ, համայնքներում երեխաներին սոցիալական ծառայություններ տրամադրող վերապատրաստված մասնագետներ		համայնքների համապատասխան ոլորտի աշխատակիցների 50 տոկոսի վերապատրաստում	
13.	Կյանքի դժվարին իրավիճակում հայտնված երեխաների տեղեկատվական համակարգի արդիականացում, մշտադիտարկման մեխանիզմների ներդրում, միասնական տեղեկատվական համակարգի ստեղծմանն ուղղված աշխատանքների իրականացում	Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն, Միջազգային և տեղական հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)	Ներդրված մոնիթորինգային մեխանիզմներ, ԿԴԻՀ երեխաների վերաբերյալ առավել ճշգրտված տեղեկություն	2021 թ. ընթացքում	Համակարգում ներդրված առնվազն 24 մոնիթորինգային ցուցանիշներ, առնվազն մեկ տեղեկատվական ցանցի հետ փոխկապակցման ապահովում:	Հայաստանի Հանրապետության օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ
14.	Հաստատություններ երեխաների մուտքը կանխարգելելու, հաստատություններից երեխաներին ընտանիքներ	Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	Երեխաների խնամքի և դաստիարակության իրականացում ընտանիքներում	2021 թ. ընթացքում	Ընդունված իրավական ակտեր	Ֆինանսավորում չի պահանջում

	տեղափոխելու գործընթացը խթանելու նպատակով՝ իրավական դաշտի վերանայում					
ՀՀ արդարադատության նախարարություն						
15.	«Երեխայի միջազգային առևանգման քաղաքացիական մոտեցումների մասին» Հաագայի 1980 թվականի կոնվենցիայի կիրառությունը ապահովող իրավական ակտի նախագծի մշակում	Արդարադատության նախարարություն	Կոնվենցիայի կիրառությունը ապահովող գործընթացի կանոնակարգում	2021 թ. ընթացքում	Իրավական ակտի ընդունում	Ֆինանսավորում չի պահանջվում
16.	Ազատազրկման ձևով պատիժ կրող և/կամ կալանավորված անչափահասների հանրակրթության իրականացում	Արդարադատության նախարարություն	ՀՀ Սահմանադրության 38-րդ հոդվածով ամրագրված կրթության իրավունքի իրացման ապահովում	2021 թ. ընթացքում	«Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենքի 4-րդ հոդվածի 4-րդ մասով նախատեսված պարտադիր միջնակարգ կրթության իրականացում	Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե
17.	Իրավախախտում կատարած անչափահասների գեղագիտական դաստիարակության և կրթության իրականացում	Արդարադատության նախարարություն	ՀՀ արդարադատության նախարարության «Աբովյան» ՔԿՀ-ի ազատազրկման ձևով պատիժ կրող և/կամ կալանավորված անչափահասների, ինչպես նաև պրոբացիայի շահառու	2021 թ. ընթացքում	Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2019-2023 թվականների գործունեության միջոցառումների ծրագրով նախատեսված՝	Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե

			հանդիսացող անչափահասների համար գեղագիտության դաստիարակության և կրթության դասընթացների իրականացում		ազատազրկման ավանդական գաղափարախոսություն ից անցում դեպի վերասոցիալականացմ ան և վերականգնողական արդարադատության գաղափարախոսության իրագործում	
18.	Անչափահասների արդարադատության խորհրդի գործունեության կազմակերպում	Արդարադատության նախարարություն	Անչափահասների արդարադատության խորհրդի գործունեության ապահովում (տարեկան կազմակերպել խորհրդի առնվազն 3 նիստ)	2021 թ. ընթացքում	Անչափահասների արդարադատության խորհրդի գործունեության ընթացքում վեր հանել անչափահասների արդարադատության ոլորտի հիմնախնդիրներն ու մարտահրավերները և դրանց արդյունավետ լուծման համար առաջարկություններ ներկայացնել համապատասխան պետական մարմիններին	Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե Հայաստանի Հանրապետության օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ
19.	Անչափահասների մասնակցությամբ քրեական վարույթներում	Արդարադատության նախարարություն	Մշակել և ներդնել հոգեբանների ներգրավման կարգը	2021 թ. ընթացքում	Անչափահասների մասնակցությամբ քրեական	Հայաստանի Հանրապետության

	հոգեբանների ներգրավման կարգի մշակում և ներդրում		անչափահասների մասնակցությամբ քրեական վարույթներում, մասնավորապես տուժող և վկա երեխաների մասնակցությամբ, հոգեբանների ներգրավման կարգ		վարույթներում հոգեբանների ներգրավման կարգի առկայություն	օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ
20.	Հոգեբանների վերապատրաստում անչափահասների մասնակցությամբ վարույթներում ներգրավման նպատակով	Արդարադատության նախարարություն	Մշակել և անչափահասների մասնակցությամբ քրեկան վարույթներում հոգեբանների վերապատրստման համապատասխան ծրագիր և վերապատրաստել հոգեբաններ ք. Երևանից և ՀՀ մարզերից	2021 թ. ընթացքում	Անչափահասնրի մասնակցությամբ քրեական վարույթներում ներգրավման նպատակով շուրջ 100 վերապատրաստված հոգեբանների առկայություն	Հայաստանի Հանրապետության օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ
21.	Անչափահասների (երեխաների) հետ աշխատող քրեակատարողական և հարկադիր կատարումն ապահովող ծառայողների վերապատրաստումների իրականացում	Արդարադատության նախարարություն	Անչափահասների (երեխաների) լսված լինելու և անձնական տվյալների պաշտպանության իրավունքների իրացման, ինչպես նաև երեխաների լավագույն շահի ապահովման նպատակով քրեակատարողական և հարկադիր կատարումն ապահովող ծառայողների համապատասխան	2021 թ. ընթացքում	Քրեակատարողական և հարկադիր կատարումն ապահովող ծառայողների համար ամենամյա պարտադիր վերապատրաստումներ ի շրջանակներում անչափահասների (երեխաների) լսված լինելու և անձնական տվյալների պաշտպանության	Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե Հայաստանի Հանրապետության օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

			մասնագիտական գիտելիքների, հմտությունների և կարողությունների շարունակական կատարելագործում (արհեստավարժության մակարդակի բարձրացում)		իրավունքների իրացման, ինչպես նաև երեխաների լավագույն շահի ապահովման ուղղված համապատասխան դասընթացների (ըստ անհրաժեշտ դասաժամերի) կազմակերպում	
22.	Անչափահասների վերականգնողական արդարադատության իրականացում	Արդարադատության նախարարություն	Անհրաժեշտ է ներդնել ազատազրկված և պրոբացիայի շահառու անչափահասների հետ իրականացվող աշխատանքներում վերասոցիալականցման ուղղված ծրագրեր և դրանց իրականացման համապատասխան մեթոդիկաներ	2021 թ. ընթացքում	Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2019-2023 թվականների գործունեության միջոցառումների ծրագրով նախատեսված՝ ազատազրկման ավանդական գաղափարախոսություն ից անցում դեպի վերասոցիալականացմ ան և վերականգնողական արդարադատության գաղափարախոսության իրագործում	Հայաստանի Հանրապետության օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

23.	«Երեխաների պաշտպանության և օտարերկրյա որդեգրման բնագավառում համագործակցության մասին» Հաագայի 1993 թվականի կոնվենցիայի շրջանակներում օտարերկրյա հավատարմագրված կազմակերպությունների՝ Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն ծավալելու, գործունեության վերաբերյալ հաշվետվություն ներկայացնելու, վերջիններիս իրավունքները և պարտականությունները սահմանող իրավական ակտի մշակում	Արդարադատության նախարարություն	Հավատարմագրված կազմակերպությունների գործունեության կանոնակարգում	2021 թվականի երկրորդ կիսամյակ	Իրավական ակտի ընդունում	Ֆինանսավորում չի պահանջվում
ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն						
24.	Դպրոցականների համար բաժանորդային ծրագրի իրականացում	Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն	Ծրագրի կիրարկման արդյունքում երեխաներն անվճար այցելելու են երեք մշակութային	2021 թ. ընթացքում	Ծրագրի շրջանակներում ներգրավված կազմակերպություններ	Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե

			հաստատություն՝ թանգարան կամ պատկերասրահ, թատրոն և դասական երաժշտության համերգասրահ		այցելած աշակերտների թվաքանակին համապատասխան կատարվում է ֆինանսավորում	
25.	Նախարարության ենթակայության բոլոր թանգարաններում երեխաների տարբեր տարիքային և սոցիալական՝ այդ թվում հաշմանդամություն ունեցող խմբերի համար կրթամշակութային ծրագրերի իրականացում	Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն	Կրթամշակութային ծրագրերը կնպաստեն երեխաների մշակութային, քաղաքացիական դաստիարակությանը, մշակութային ժառանգությանն առավել մատչելի հաղորդակցությանը, նրանց ստեղծագործական ներուժի բացահայտմանն ու ակտիվացմանը	2021 թ. ընթացքում	Նախարարության ենթակայության բոլոր թանգարաններում նպատակային թեմատիկ (արվեստների, առասպելների, հերոսամարտերի, քաղաքացիական վարքականոնի, հայրենագիտության) թեմատիկ դասեր և խաղերի անցկացում	Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե և օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ (դրամաշնորհային ձևաչափ)
26.	«Քո արվեստը դպրոցում» դրամաշնորհային ծրագրի իրականացում	Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն	Ծրագիրը միտված է դպրոցականների շրջանում կերպարվեստի, երաժշտության և գրականության հանդեպ հետաքրքրությունը և ճանաչողությունը մեծացնելուն:	2021 թ. ընթացքում	Ծրագրում երեք հիմնական ուղղությունների՝ դասական երաժշտության, կերպարվեստի և գրականության ոլորտի արվեստագետների և տեսաբանների կողմից ովքեր դասընթացների իրականացում	Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե

					հանրակրթական հաստատություններում	
27.	«ՄԵԿՆԱՐԿ» տաղանդի զարգացման նպատակային ծրագիր	Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն	Շնորհալի երեխաների բացահայտման և հետագա ուսուցման գործընթացի կազմակերպումը կապահովի մասնակիցների պրոֆեսիոնալ աճ և զարգացում, միջազգային ասպարեզում և մշակութային շուկայում հայ կատարողական արվեստի մրցունակության ապահովում	2021 թ. ընթացքում	Դրամաշնորհի տրամադրման պայմանա գրի կետերի համաձայն իրականացվում է Ծրագրի հաշվետվությունների ուսումնա սիրություն, արդյունքների վերաբերյալ կազմվում է եզրակացություն	ՀՀ պետական բյուջե (դրամաշնորհային ծրագրերի միջոցով)
28.	Ժամանակակից արվեստի տարբեր ոլորտներում մանկապատանեկան միջոցառումների և նախագծերի, այդ թվում ներառական ծրագրերի աջակցություն	Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն	Շնորհալի երեխաների բացահայտում, նրանց մասնագիտական ունակությունների զարգացում, կրթության և մշակույթի փոխադարձ կապի ամրապնդում, հանրության շրջանում մշակույթային կրթության նկատմամբ հետաքրքրության մեծացում, մշակութային կրթության ոլորտի դերակատարության բարձրացում	2021 թ. ընթացքում	Դրամաշնորհի տրամադրման պայմանագրի կետերի համաձայն իրականացվում է միջոցառումների և նախագծերի հաշվետվությունների ուսումնասիրություն, և արդյունքների վերաբերյալ կազմվում է եզրակացություն	ՀՀ պետական բյուջե (դրամաշնոր-հային ծրագրերի միջոցով)

29.	«Դպրոցականի ֆիլհարմոնիա» ծրագիր	Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն	Ճանաչողական, բացատրական համերգների միջոցով երեխաների գեղագիտական դաստիարակության, աշխարհայացքի ընդլայնման և բարձրաճաշակ ու գրագետ ունկնդրի դաստիարակում	2021 թ. ընթացքում	Ծրագրի շրջանակներում հաստատված ոչ ֆինանսական ցուցանիշներ, իրականաց ված Ծրագրի հաշվետվություն	ՀՀ պետական բյուջե
30.	«Հանրապետության երաժշտական և արվեստի դպրոցների համար երաժշտական գործիքների ձեռքբերում» ծրագիր	Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն	Գեղարվեստական կրթություն իրականացնող ուսումնական հաստատություններին սովորողներին երաժշտական գործիքների ապահովում	2021 թ. ընթացքում	«Հանրապետության երաժշտական և արվեստի դպրոցների համար երաժշտական գործիքների ձեռքբերում» ծրագրի շրջանակում երաժշտական գործիքներ են տրամադրվում երաժշտական և արվեստի դպրոցներում սովորող շնորհալի պատանի երաժիշտներին, նոր ձևավորվող մասնագիտական դասարանների սաներին:	ՀՀ պետական բյուջե

					Երաժշտական գործիքների բաշխումը հիմնված է հանրապետության երաժշտական և արվեստի դպրոցներում հանրապետության առաջատար մասնագետների իրականացրած լսումների արդյունքների, ինչպես նաև մարզերում մշակութային կրթության համաչափության ապահովման սկզբունքի վրա	
31.	«Երաժշտական և արվեստի դպրոցների համար ուսումնամեթոդական գրականության մշակում և հրատարակում» ծրագիր	Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն	Գեղարվեստական կրթություն իրականացնող ուսումնական հաստատություններին ուսումնամեթոդական ձեռնարկների, ժողովածուների անվճար տրամադրում, նյութատեխնիկական բազայի համալրում	2021 թ. ընթացքում	Պետական պատվերով իրականացված երաժշտական գրականության հրատարակվող ուսումնամեթոդական ձեռնարկների ընտրությունը իրականացվում է նախարարությանը կից, հատուկ այդ նպատակով կազմված	ՀՀ պետական բյուջե

					մասնագիտական հանձնախմբի օժանդակությամբ: Մասնավորաբար, վերջինիս է վերապահվել ներկայացված հայտերից ընտրություն կատարելը, ինչն էլ հրատարակված երաժշտական գրականության մասնագիտական մակարդակի, հրատարակված նյութի արդիականության երաշխիքն է	
32.	Երաժշտական, արվեստի, գեղարվեստի և պարարվեստի դպրոցներում ուսումնամեթոդական աշխատանքների իրականացում	Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն	Գեղարվեստական կրթություն իրականացնող ուսումնական հաստատություններում նոր դասավանդման մեթոդների և հնարքների ներդրում, դասավանդման որակի բարձրացում, մեթոդական խորհուրդներով մանկավարժների գիտելիքների ընդլայնում, շնորհալի երեխաների ունակությունների	2021 թ. ընթացքում	Դրամաշնորհի տրամադրման պայմանագրի կետերի համաձայն իրականացվում է միջոցառումների և նախագծերի հաշվետվությունների ուսումնասիրություն, և արդյունքների վերաբերյալ կազմվում է եզրակացություն	ՀՀ պետական բյուջե (դրամաշնոր-հային ծրագրերի միջոցով)

			բացահայտմանն ու զարգացմանն ուղղված դասավանդման առանձնահատկություններ ի վերլուծութուն, մշակութային կրթության ոլորտի դերակատարության բարձրացում			
33.	«Դաս Ա» ծրագիր	Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն	Երևանի ավագ դպրոցների աշակերտների շրջանում դասական երաժշտության մասսայականացում, երիտասարդ սերնդի կողմից դասական արվեստի արժևորում	2021 թ. ընթացքում	Դրամաշնորհի տրամադրման պայմանագրի կետերի համաձայն իրականացվում է Ծրագրի եռամսյակային հաշվետվություն-ների ուսումնասիրություն և արդյունքների վերաբերյալ կազմվում է եզրակացություն	ՀՀ պետական բյուջե
34.	«Մուլտիպլիկացիոն կինոնկարների արտադրություն» ծրագիր	Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն	Մանկապատանեկան լսարանին ուղղված կրթադաստիարակչական ուսուցողական, հայկական ազգային արժեհամակարգը հանրահռչակող, նրանց ազատ ժամանցի կազմակերպմանն ուղղված	2021 թ. ընթացքում	Դրամաշնորհի տրամադրման պայմանագրի կետերի համաձայն իրականացվում է Ծրագրի հաշվետվությունների ուսումնասիրություն, և արդյունքների	ՀՀ պետական բյուջե

			անիմացիոն ֆիլմերի ստեղծում		վերաբերյալ կազմվում է եզրակացություն	
35.	Համընդհանուր ներառական հանրակրթության համակարգի ներդրում	Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն, Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն, Տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարություն Կրթության ոլորտ	Հանրակրթական դպրոցներում ընդլայնվել են կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների կրթության կազմակերպման հնարավորությունները	2021 թ. ընթացքում	Հանրապետության բոլոր 10՝ մարզերում և Երևան քաղաքում հանրակրթության ոլորտում անցում է կատարվել համընդհանուր ներառական կրթության համակարգին, ներդրվել է ուսուցչի օգնականի հաստիք	Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե Հայաստանի Հանրապետության օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ
36.	Հանրապետության բոլոր մարզերում նախադպրոցական ծառայությունների ցանցի ընդլայնում	Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն, Տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարություն	Նախադպրոցական կրթության կազմակերպման այլընտրանքային և ծախսարդյունավետ մոդելների փուլային ներդրման միջոցով ՀՀ մարզերում ընդլայնվել է երեխաների ընդգրկվածությունը նախադպրոցական կրթության մեջ:	2021 թ. ընթացքում	Մարզերի նախադպրոցական ուսումնական հաստատություն չունեցող թվով 70 բնակավայրերում ծառայությունների որևէ տեսակ է մատուցվում:	Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե Հայաստանի Հանրապետության օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ
37.	Մշակել և ներդնել պարտադիր ուսուցումից դուրս մնացած երեխա-ների բացահայտման և	Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն	Նախադրյալներ են ստեղծվել կրթությունից դուրս մնացած երեխաների կրթության իրավունքի իրացման համար	2021 թ. ընթացքում	Իրավական ակտի նախագիծը ներկայացվել է Վարչապետի աշխատակազմ	Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե Հայաստանի Հանրապետության

	ուղղորդման մեխա-նիզմներ	Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն Տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարություն				օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ
38.	Ներառական կրթության համակարգի հզորացում Հայաստանում	Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն	Առնվազն հարյուր թիրա-խային հանրակրթական դպրոցների ռեսուրս սենյակների և հինգ տարածքային մանկա-վարժահոգեբանական աջակցության կենտրոն-ների վերանորոգում, անհրաժեշտ գույքի և դիդակտիկ նյութերի ապահովում՝ առավել արդյունավետ մասնագի-տական աջակցության ծառայություններ տրա-մադրելու նպատակով	2021 թ. ընթացքում	Կրթության առանձնա-հատուկ պայմանների կարիք ունեցող սովո-րողների ֆիզիկական հասանելիությունն ու մասնագիտական արդյունավետ ծառա-յություններն ապահո-վող շուրջ 100 հանրա-կրթական դպրոց և հինգ ՏՄԱԿ	Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե և օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ
ՀՀ առողջապահության նախարարություն						
39.	Առողջապահական պետական նպատակա-յին ծրագրերի շրջանակ-ներում երեխաների և	Առողջապահության նախարարություն	Երեխաների և դեռա-հասների առողջապահա-կան ծառայությունների	2021 թ. ընթացքում	Տարեկան նպատակա-յին ծրագրերում ամրա-գրված երեխաներին և դեռահասներին ուղղված պետության	Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե

	դեռահասների առողջա-պահական ծառայու-թյունների և բուժօգնու-թյան անհրաժեշտ ծավալների ապահովում		բյուջետային ֆինանսա-վորման շարունակա-կանության ապահովում		կողմից երաշխա-վորված անվճար բուժօգնության ծավալներ	
40.	Նորածնային և մանկական արտագնա անհետաձգելի բուժօգնության ծառայությունների շարունակականության ապահովում	Առողջապահության նախարարություն	Մարզերում մասնագիտացված անհետաձգելի բուժօգնության կարիք ունեցող հիվանդներին մասնագիտացված բուժօգնության տրամադրում	2021 թ. ընթացքում	Մինչև 1 տարեկան երեխաների հիվանդանոցային մահաբերության ցուցանիշի նվազում	Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե
41.	Երեխաների հիվանդանոցային բուժօգնության ծրագրի շարունակական իրականացում, մատուցվող ծառայությունների զարգացումների ապահովում	Առողջապահության նախարարություն	երեխաների հիվանդանոցային բուժօգնության մատչելիության առկա իրավիճակի պահպանում և բարելավում	2021 թ. ընթացքում	մինչև 5տ. երեխաների մահացության ցուցանիշի նվազում	Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե
42.	Նյութափոխանակության ժառանգական հիվանդությունների և բնածին այլ շեղումների հայտնաբերմանն ուղղված նորածնային սկրինինգի ծրագրի շարունակական	Առողջապահության նախարարություն	Նյութափոխանակության ժառանգական հիվանդությունների և բնածին այլ շեղումների հայտնաբերմանն ուղղված նորածնային սկրինինգի ծրագրի շարունական իրագործում,	2021 թ. ընթացքում	Բնածին հիպոթիրեոզի, ֆենիլկետոնուրիայի իրականացվող սկրինինգներ նորածինների 100%, իսկ լսողության, անհասության ռետինոպաթիայի և	Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե (և Հայաստանի Հանրապետության օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

	իրագործում, հայտնաբերված հիվանդ երեխաների հետագա բուժօգնության և խնամքի կազմակերպում		հայտնաբերված հիվանդ երեխաների հետագա բուժօգնության և հսկողության		ազդրի բնածին դիսպլազիայի ուղղությամբ սկրինինգները՝ 50% դեպքերում:	
43.	Հատուկ կարիքներով և հաշմանդամություն ունեցող երեխաների համար վերականգնողական բուժօգնության մատչելիության և որակի բարելավում	Առողջապահության նախարարություն	Զարգացման խանգարումներ և հաշմանդամություն ունեցող երեխաներին տրամադրվող ծառայությունների մատչելիության բարձրացում, վերականգնողական բուժօգնության կազմակերպում	2021 թ. ընթացքում	Մարզային/տարածաշրջանային վերականգնողական մանկական նոր կենտրոնի ստեղծում, արտահիվանդանոցային պայմաններում տարեկան շուրջ 100 երեխայի վերականգնողական բուժման կազմակերպում	Օրենքով չարգելված աղբյուրներ
ՀՀ արտակարգ իրավիճակների նախարարություն						
44.	Համայնքների կողմից մշակվող աղետների ռիսկի կառավարման պլանների մշակման և ներդրման ուղղությամբ մեթոդական աջակցության ցուցաբերում	Արտակարգ իրավիճակների նախարարություն, Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն, Տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարություն	1) Աղետների ռիսկի կառավարման պլանների առկայություն, 2) տարածքում բնական և տեխնածին բնույթի վտանգների բացահայտում, 3) աղետների ռիսկի նվազեցման միջոցառումների մշակում և իրականացում,	2021 թ. ընթացքում և շարունակելի	Համայնքում աղետների ռիսկի կառավարման պլանի մշակում, համաձայնեցում համապատասխան մարզպետարանի և Արտակարգ իրավիճակների նախարարության Փրկարար ծառայության տարածքային	Հայաստանի Հանրապետության օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

			4) համայնքի բնակիչների շրջանում աղետների ռիսկի կառավարման մշակույթի ձևավորում, 5) բնակիչների անվտանգության և համայնքների դիմակայունութ-յան բարձրացումն արտակարգ իրավիճակների ժամանակ, 6) արտակարգ իրավիճակներում հայտնված, դրանց հետևանքով տեղահանված կամ փախստական դարձած երեխաների խնամքի, պաշտպանության և ինտեգրման պատշաճ և ժամանակին արձագանքման պլանավորում, արտակարգ իրավիճակներում հայտնը-ված, արտակարգ իրավիճակների հետևանքով տուժած հաշմանդամություն ունեցող երեխաների հետ օպերատիվ համագործակցության պլանավորում:		ստորաբաժանման հետ, հաստատում համայնքի ղեկավարի կողմից և կիրարկման ապահովում	

45.	Ուսումնական հաստատությունների կողմից մշակվող աղետների ռիսկի կառավարման պլանների մշակման և ներդրման ուղղությամբ մեթոդական աջակցության ցուցաբերում	Արտակարգ իրավիճակների նախարարություն, Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն, Տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարություն	1) Աղետների ռիսկի կառավարման պլանների առկայություն, 2) տարածքում բնական և տեխնածին բնույթի վտանգների բացահայտում, 3) աղետների ռիսկի նվազեցման միջոցառումների մշակում և իրականացում, 4) սովորողների և անձնակազմի շրջանում աղետների ռիսկի կառավար ման մշակույթի ձևավորում, 5) սովորողների և անձնակազմի անվտանգու թյան և ուսումնական հաստատության դիմակայունության բարձրացումն արտակարգ իրավիճակների ժամանակ, 6) արտակարգ իրավիճակների արձագանք ման միջոցառումների մշակում և ուսուցում, այդ թվում՝ կյանքի փրկության և վնասվածքների նվազեցման, ուսումնական	2021 թ. ընթացքում և շարունակելի	Ուսումնական հաստատությունում աղետների ռիսկի կառավարման պլանի մշակում, համաձայնեցում համապատասխան համայնքապետա րանի և ԱԻՆ ՓԾ տարածքային ստորաբաժանման հետ, հաստատում ուսումնական հաստատության ղեկավարի կողմից և կիրարկման ապահովում	Հայաստանի Հանրա-պետության պետական բյուջե

			հաստատության գույքի պահպանման			
ՀՀ ոստիկանություն						
46.	ՀՀ տարածքում գործող հանրակրթական դպրոցներում և այլ ուսումնական հաստատություններում կազմակերպել և անցկացնել տարբեր իրավական թեմաներով զրույցներ և հանդիպումներ (մեկամսյակներ) աշակերտների (ուսանողների), ինչպես նաև վերջիններիս ծնողների և մանկավարժական կոլեկտիվների հետ	Ոստիկանություն, Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն	Անչափահասների շրջանում կնվազի նրանց կողմից, ինչպես նաև նրանց նկատմամբ կատարվող հանցագործությունների թիվը, միևնույն ժամանակ ծնողները կիրազեկվեն անչափահասների շրջանում տարածված հանցագործությունների կամ իրավախախտումների, ինչպես նաև վնասակար երևույթների մասին	2021 թ. ընթացքում	Աշակերտների իրավական գիտելիքների, իսկ ծնողների և մանկավարժների իրզեկվածության մակարդակի բարձրացում	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ
47.	Կազմակերպել քննարկումներ՝ 12-ից 18 տարեկան իրավախախտ անչափահասների համար վերականգնողական ծառայությունների ստեղծման ուղղությամբ	Ոստիկանություն, Հասարակական կազմակերպություններ	Իրավախախտ անչափահասների վերինտեգրումը հասարակության մեջ	2021 թ. ընթացքում	Անցկացված քննարկումներ և հանդիպումներ իրավախախտ վարքագիծ դրսևորած անչափահասների համար վերականգնողական ծառայություններ ստեղծելու ուղղությամբ	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

48.	Շարունակել համագործակցել գործող համայնքային վերականգնողական կենտրոնների հետ	Ոստիկանություն, Տեղական ինքնակառավարման մարմիններ	Անչափահասների կողմից կատարվող հանցագործությունների, կրկնահանցագործությունների կանխարգելում և դրանց թվի նվազում	2021 թ. ընթացքում	Ոստիկանությունում հաշվառված, ինչպես նաև բռնության ենթարկված, սոցիալ-հոգեբանական աջակցության կարիք ունեցող անչափահասներին կտրամադրվեն անհրաժեշտ ծառայություններ	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ
49.	Անչափահասների մուրացկանության մեջ ներգրավելու դեպքերը հայտնաբերելու նպատակով ոստիկանության տարածքային ստորաբաժանումների կողմից անցկացնել ստուգայց-շրջագայություններ՝ համագործակցելով տեղական ինքնակառավարման մարմինների հետ	Ոստիկանություն, Տեղական ինքնակառավարման մարմիններ /համաձայնությամբ/, Սոցիալական ինտեգրված ծառայություններ, այլ շահագրգիռ մարմիններ կամ կառույցներ	Անչափահասներին մուրացկանության կամ շահագործման մեջ ներգրավելու դեպքերի կանխարգելում, բացահայտում և դրանց թվի նվազում	2021 թ. ընթացքում	Անչափահասների կողմից և անչափահասների նկատմամբ կատարվող հանցագործությունների նախականխում, կանխարգելում և բացահայտում	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ
50.	Անչափահասների շրջանում իրականացվող հանցագործությունների, ինչպես նաև	Ոստիկանություն	Ընտանիքում կատարվող բռնությունների կանխարգելում, ինչպես նաև անչափահասների	2021 թ. ընթացքում	Ոլորտում առկա խնդիր-ները վերհանված են և միջգերատեսչական համագործակցության	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

	ընտանիքում բռնության դեպքերի կանխարգելման ոլորտում առկա խնդիր-ների լուսաբանման և քննարկման նպատակով համագործակցել շահա-գրգիռ կառույցների, լրատվության միջոցների և այլ պետական մարմինների հետ		նկատմամբ կատարվող հանցագործությունների թվի նվազում		շրջանակներում դրանց տրվել են համապատասխան լուծումներ	

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ
ՂԵԿԱՎԱՐ

Է. ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ